

En siste torpedo mot Quisling

Stiftelsen Norsk O.k. Nasjonalhistorisk Arkiv 2014

112130

Landsforræderen var dog en intelligent mann, ja, et geni, om enn på avveie – har vært en gangbar påstand når det gjelder Vidkun Quisling. Nå torpederes påstanden av Else Margarete Barth med boken «Gud, det er meg. Vidkun Quisling som politisk filosof». Tilbake står en ynkelig politisk bløffmaker.

AV HARALD SKJØNSBERG

Når det gjelder Vidkun Quisling, landsforræderen par excellence i vår historie, holder nordmenn seg med få illusjoner. Kun en ser ut til å gjenstå: At Quisling egentlig var uhyre intelligent, nærmest et geni – dog et geni på avveie – men med dyp filosofisk innsikt. Hans Fredrik Dahl kaller Quislings filosofiske arbeid for «en voldsom kraftutfoldelse», bestående av tusenvis av sider.

Men nå er også myten om Quislings filosofiske tankekraft godt og grundig torpedert, takket være den norsk-hollandske forfatter og filosof Else Margarete Barth. Gjennom sin bok «Gud, det er meg. Vidkun Quisling som politisk filosof», kaster hun så å si siste del av hans virke på historiens skraphaug. Tilbake står en pompos, selvhøytidelig plagiator, som fanget opp så å si kreti og pleti av det tankemessige grums som skulle føre Europa ut i avgrunnen.

Ikke propagandistisk

Det er ikke noen propagandistisk, anti-fascistisk pamflett Else Margarete Barth har skrevet. Hennes avsky for Quisling og alt hans vesen skinner tydelig gjennom, men likevel er dette en lavmælt, veldokumentert og merkelig balansert bok. Det er best slik, for nettopp i kraft av sin dempede tone gjør boka inntrykk.

Hvori bestod Vidkun Quislings filosofi, hvis man da kan bruke et slikt

begrep om hans forvirrede tankebaner? Ikke overraskende var Vidkun Quisling svært elitistisk orientert. «Alle er identiske,» skriver han et sted. Med andre ord: Alle kan skiftes ut. Men med ett vesentlig unntak: Eliten. Quisling dromte om en orden bestående av «alle kloke mennesker.» For mellom dem fantes det et egenartet fellesskap, et fellesskap uten ord. «De behøver ingen avtalte tegn for å gi sig tilkjenne for hverandre. Et blick i øiet, et ord, viser dem gjennom enhver forkledning med hvem de har å gjøre. Glade er de ved å møte hverandre disse ensomme svømmere på det oprorte hav.» Disse opphøyde, ensomme, kalte han etter hvert for aristene.

For historielærere

Quislings livssyn var også preget av en gjennomført dualisme. Det var godt mot ondt, venn mot fiende, verdig mot uverdigg. De lesere som levde ut sine ungdomsar i skyggen av den norske maoismen på syttitallet, vil kunne finne mange beslektede tankemonstre, så uhyggelig det enn kan høres. Men der Quisling etter hvert utviklet en rasistisk holdning, satte kommunistene klassen i stedet. Sirkelen er rund, de tilsynelatende ytterlighetene møtes. Det er en imponerende bok Else Margarete Barth har skrevet. Den er ikke lettlest, ikke enkel å komme gjennom, men det oppleves faktisk som befriende å måtte forholde seg til lesestoff som byr på motstand, som krever noe. For historielærere i den videregående skole bør det etter hvert bli en pinlig sak å ikke ha gjort seg kjent med denne boka.

Else Margarete Barth:
Gud, det er meg. Vidkun Quisling som politisk filosof
Pax Forlag, 317 sider

Svenskene frykter lærerflukt

I Sverige er lønnsnivået for lærere ved universiteter og høyskoler så lavt at man frykter at mange lærere vil finne det mer attraktivt å ta seg jobb i utlandet. Det svenske høyskolesystemet er i sterk ekspansjon, og det gjør situasjonen spesielt alarmerende.

Gjennomsnittslønnen (medianlønnen) for en professor i Stockholm er 30 457 kroner (sv. kr) i måneden, mens den for en universitetslektor er 23 350 kroner. En engelsk universitetslektor har 80 prosent høyere kjøpekraft enn sin svenske kollega, skriver Dagens Nyheter.

SOS-barnebyer med 60 stipendier

Stiftelsen SOS-barnebyer, Norge har hittil i år delt ut 60 stipendier til ungdom som vil begynne på en høyere utdanning. Antallet stipendier er nesten dobbelt så høyt som i hele fjor.

Stipendene er tildelt 17 afrikanske ungdommer, 22 asiatiske og 21 latinamerikanske. Gjennomsnittsstipendiet er på 15 000 kroner, og gjennomsnittsstudiet er på rundt fire år.

Pengene kommer fra Det norske SOS-utdanningsfond, eller Hermann Gmeiners Minnefond, opplyser Svein Grønnern, generalsekretær i Norge for SOS-barnebyer. For å komme i betraktning som stipendiat må ungdommen være vokst opp i en SOS-barneby.

(Else Barth i NRK også i samt 7.1.97.)

Skolefokus 17/1.11.96
J 27.1.97.